

การพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในเขตภาคเหนือตอนล่าง

A Causal Model Development of Factors Affecting Quality of Education of
Basic Education in Small Size Schools in the Lower Northern

ชาญวิทย์ สินธุบุญ*

Chanvit Sintuboon

เรขา อรัญวงศ์**

Rekha Aranwong

สุภมาส อังคุชิตี***

Supamas Angsuchoti

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในเขตภาคเหนือตอนล่าง 2. พัฒนารูปแบบเชิงสมมติฐานความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในเขตภาคเหนือ 3. ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างรูปแบบเชิงสมมติฐานความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในเขตภาคเหนือตอนล่างกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในเขตภาคเหนือตอนล่าง 440 แห่ง และ 4. เพื่อศึกษาแนวทางในการนำรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในเขตภาคเหนือตอนล่างไปประยุกต์ใช้ โดยการจัดสนทนากลุ่มจากผู้ที่เกี่ยวข้อง ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในเขตภาคเหนือตอนล่าง ที่สร้างขึ้น ประกอบด้วย ตัวแปรแฝง จำนวน 6 ตัว ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษา ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านครูผู้สอน ปัจจัยด้านหลักสูตร ปัจจัยด้านชุมชน และคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในเขตภาคเหนือตอนล่าง โดยวัดได้จากตัวแปรสังเกตได้จำนวน 22 ตัว ทั้งนี้ ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในเขตภาคเหนือตอนล่างที่ศึกษาดังกล่าว มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาจากค่าสถิติ $\chi^2 = 559.21$ df = 181 $\chi^2/df = 3.08$ CFI = 0.98 NFI = 0.97 NNFI = 0.98 SRMR = 0.078 RMSEA = 0.08 ตัวแปรปัจจัยต่างๆ สามารถอธิบายความแปรปรวนของคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในเขตภาคเหนือตอนล่าง ได้ร้อยละ 90 โดยที่ปัจจัยด้านครูผู้สอน ปัจจัยด้านหลักสูตร และปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ส่งอิทธิพลทางตรงต่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในเขตภาคเหนือตอนล่าง ในขณะเดียวกัน ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษา ปัจจัยด้านครูผู้สอน และปัจจัยด้านชุมชน ส่งอิทธิพลทางอ้อมต่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในเขตภาคเหนือตอนล่าง

*นักศึกษาลัทธิสุทธปริชาตธรรมบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนศาสตร์การบริหารและการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

**อาจารย์ประจำสาขาวิชาพุทธศาสนศาสตร์การบริหารและการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

***อาจารย์ประจำสาขาวิชาพุทธศาสนศาสตร์การบริหารและการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

สำหรับปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษาส่งอิทธิพลทางตรงต่อปัจจัยด้านครูผู้สอน ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านหลักสูตร และปัจจัยด้านชุมชน ส่วนปัจจัยด้านครูผู้สอนส่งอิทธิพลทางตรงต่อปัจจัยด้านหลักสูตร อีกทั้งปัจจัยด้านชุมชนส่งอิทธิพลทางตรงต่อปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ส่วนปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษา ส่งอิทธิพลทางอ้อมต่อปัจจัยด้านการบริหารจัดการ และปัจจัยด้านหลักสูตร

คำสำคัญ : คุณภาพการศึกษา / การศึกษาของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานขนาดเล็ก / เขตภาคเหนือตอนล่าง

ABSTRACT

This research aimed at developing a model of causal factors affecting the quality of basic education in small size schools in northern lower. 1. constructing a model of causal factors affecting the quality of basic education in small side schools in northern lower 2. Checking the format of a model of causal factors affecting the quality of basic education in small side schools in northern lower 3. Checking the consistency of a model of causal factors affecting the quality of basic education in small side schools in northern lower and 4. studying the recommendations in using a model of causal factors affecting the quality of basic education in small side schools in northern lower The research findings were as follows that the factors affecting the quality of basic education in small side schools in northern lower consisted of 6 latent variables : administrators, management, teachers, Course , community and quality of basic education in small side schools in northern lower. These latent variables were measured by 22 observed variables. So that, the factors affecting the quality of basic education in small side schools in northern lower was consistent with the empirical data. The statistics $\chi^2 = 559.21$ $df = 181$ $\chi^2 / df = 3.08$ $CFI = 0.98$ $NFI = 0.97$ $NNFI = 0.98$ $SRMR = 0.078$ $RMSEA = 0.08$ is considered fair. The other variables in the model could explain the variation in the quality of basic education study area in northern lower by 90 percent of teachers, curriculum and management directly influenced on the quality of basic education study area in northern lower. At the same time School administrators, teachers and community indirectly influenced on the quality of basic education study area in northern lower. For school administrators directly influenced on teachers. Course management and communities of teachers directly influenced the course. And community directly influenced on management. The school administrators indirectly influenced on the management and curriculum.

Keywords : Quality of Education / The Basic Education in Small Side School / The Lower Northern

บทนำ

ในโลกยุคปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทุกสิ่งทุกอย่างมีการแข่งขันกันสูงมากโดยเฉพาะการแข่งขันในเรื่องของคุณภาพ ซึ่งปัจจัยที่มีความสำคัญอย่างมากที่จะทำให้ทุกๆ สิ่ง ในสังคมมีการพัฒนาอย่างมีคุณภาพได้นั้นก็คือมนุษย์ ดังนั้นในสังคมปัจจุบันจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาคุณภาพของมนุษย์ในทุกๆ ระดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการศึกษา อันจะเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาในทุกๆ สิ่งของมนุษย์

ซึ่งต้องพัฒนาดังแต่เด็กๆเพื่อเป็นรากฐานการดำเนินชีวิตของเด็กและเยาวชนตลอดจนประชาชน ให้มีความรู้ความสามารถและทักษะในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในทุกๆ ด้านอย่างมีคุณภาพ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้มีพระบรมราโชวาท พระราชทานแก่ครูใหญ่โรงเรียนและนักเรียนที่สมควรได้รับพระราชทานรางวัลตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีการศึกษา 2518 ณ ศาลาดุสิตดาลัยในวันศุกร์ที่ 22 กรกฎาคม 2520 ไว้ว่า การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ ทศนคติ ค่านิยม คุณธรรมของบุคคลเพื่อให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ เมื่อบ้านเมืองประกอบด้วยพลเมืองที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ การพัฒนาประเทศก็ทำได้โดยสะดวก รวดเร็ว และได้ผลที่แน่นอนและรวดเร็ว... ผู้มีหน้าที่ในการให้การศึกษาคควรระลึกอยู่เสมอและถือเป็นการรับผิดชอบที่จะต้องอบรมสั่งสอนนักเรียนของตนให้วิวัฒนาการไปตามหลักดังกล่าวได้บรรลุผลโดยมีขีดช้า..(โรงเรียนวังไกลกังวล, 2549, หน้า 5) และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้กล่าวถึงใน ส่วนที่ 8 สิทธิและเสรีภาพในการศึกษา มาตรา 49 บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวดที่ 2 ว่าด้วยสิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา มาตรา 10 ว่าการจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคล มีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2545, หน้า 7) แต่ปัญหาด้านคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีสาเหตุจากปัจจัยต่างๆทั้งภายนอกและจากปัจจัยภายใน มีประเด็นปัญหามากมายหลายประเด็น เช่น 1) สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนอยู่ในเกณฑ์ต่ำโดยมีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50 ในวิชาหลัก ได้แก่ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ ภาษาไทย และสังคมศึกษา 2) ผู้เรียนขาดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยเฉพาะในด้านการคิด วิเคราะห์ ใฝ่รู้ใฝ่เรียนทั้งคุณลักษณะในด้านความรู้ความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบความรู้และทักษะที่จำเป็น ตามหลักสูตร ทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองรักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งทักษะในการทำงาน รักการทำงาน ความสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และการมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริตไม่ได้มาตรฐานตามเกณฑ์ 3) สถานศึกษาระดับขั้นพื้นฐานขาดอิสระและความคล่องตัวในการบริหารจัดการให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพต้องบริหารจัดการให้เป็นไปตามกฎระเบียบวิธีปฏิบัติของราชการ และยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มรูปแบบในฐานะของนิติบุคคล แม้ว่าจะมีการออกกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาไปยังเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาแล้วก็ตาม (วิทยากร เชียงกูล, 2551, หน้า 53) โดยเฉพาะสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก จะมีปัญหามากขึ้นจากข้อจำกัดในการบริหารอย่างมากหลายปัญหา มีปัญหาทั้งการขาดแคลนครู ครูไม่ครบชั้น ครูไม่ครบตามวิชาเอก ครูย้ายบ่อย ครูไม่สามารถจัดกิจกรรมที่หลากหลายงบประมาณในการดำเนินการไม่เพียงพอ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กเป็นอย่างมาก

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการพัฒนา รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในเขตภาคเหนือตอนล่าง เพื่อจะได้นำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในเขตภาคเหนือตอนล่าง อันจะส่งผลต่อผู้เรียนให้มีคุณภาพและศักยภาพ เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในเขตภาคเหนือตอนล่าง
2. เพื่อสร้างและพัฒนาแบบเชิงสมมติฐานความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในเขตภาคเหนือตอนล่าง
3. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในเขตภาคเหนือตอนล่างกับข้อมูลเชิงประจักษ์
4. เพื่อเสนอแนวทางการนำรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในเขตภาคเหนือตอนล่างไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในเขตภาคเหนือตอนล่าง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ มีขั้นตอนดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในเขตภาคเหนือตอนล่าง โดยศึกษาและวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดเกี่ยวกับโมเดลลิสเรล สภาพและบริบทของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก และแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในเขตภาคเหนือตอนล่าง และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ เพื่อนำไปสู่การกำหนดปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในเขตภาคเหนือตอนล่าง

ขั้นตอนที่ 2 สร้างและพัฒนาแบบเชิงสมมติฐานความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในเขตภาคเหนือตอนล่างตอนล่าง ผู้วิจัยดำเนินการโดยนำปัจจัยที่ได้จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องมาสร้างแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในเขตภาคเหนือตอนล่าง ทั้งนี้การสร้างเส้นทางความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยอาศัยแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่ศึกษา และตรวจสอบความสมบูรณ์ของร่างแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในเขตภาคเหนือตอนล่างด้วยวิธีการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ(Connoisseurship)

ขั้นตอนที่ 3 ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างแบบเชิงสมมติฐานความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในเขตภาคเหนือตอนล่างกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ในขอบเขตการวิจัย วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมลิสเรล และนำไปปรับโมเดลจากค่าสถิติที่ได้จากการวิเคราะห์เพื่อให้ได้รูปแบบที่มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ขั้นตอนที่ 4 เสนอแนวทางการนำรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในเขตภาคเหนือตอนล่างไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในเขตภาคเหนือตอนล่างโดยใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (Focus group) สรุปเป็นข้อเสนอแนวทางการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในเขตภาคเหนือตอนล่าง

ผลการศึกษารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในเขตภาคเหนือตอนล่างจากการวิเคราะห์เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยตัวแปรแฝงจำนวน 6 ตัว จำแนกเป็นตัวแปรแฝงภายนอก จำนวน 1 ตัว ตัวแปรแฝงภายใน จำนวน 5 ตัว และตัวแปรแฝงทั้ง 6 ตัวนั้นสามารถวัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ จำนวน 20 ตัวแปร ตัวแปรแฝงภายนอกได้แก่ ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ จำนวน 3 ตัวแปร ได้แก่ ภาวะผู้นำ มีวิสัยทัศน์และความคิดสร้างสรรค์ และ มีความเป็นมืออาชีพ ส่วนตัวแปรแฝงภายในมี จำนวน 5 ตัว ได้แก่ 1. ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ จำนวน 5 ตัวแปรได้แก่ การวางแผน การจัดบุคลากร การจัดทรัพยากร การนำ และการควบคุมกำกับ 2) ปัจจัยด้านครูผู้สอน ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ จำนวน 3 ตัวแปร ได้แก่ การมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู การจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และการพัฒนาตนเอง 3) ปัจจัยด้านหลักสูตรและการสอน ประกอบด้วย ตัวแปรสังเกตได้ จำนวน 3 ตัวแปร ได้แก่ มีความสอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาและความต้องการของท้องถิ่นและผู้เรียน เน้นกระบวนการยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรและการสอน 4. ปัจจัยด้านชุมชน ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ จำนวน 2 ตัวแปร ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดนโยบายการจัดการศึกษา การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมสนับสนุนการจัดกระบวนการเรียนรู้ 5.คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในเขตภาคเหนือตอนล่าง ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัวแปร ได้แก่ มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน มาตรฐานด้านการเรียนการสอน มาตรฐานด้านการบริหารและจัดการศึกษา และ มาตรฐานด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้

2. ผลการสร้างรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในเขตภาคเหนือตอนล่าง

รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในเขตภาคเหนือตอนล่าง ประกอบด้วย ตัวแปรแฝง จำนวน 6 ตัวแปร จำแนกเป็น ตัวแปรแฝงภายนอก จำนวน 1 ตัวแปร และตัวแปรแฝงภายใน จำนวน 5 ตัวแปร และตัวแปรแฝง ทั้ง 6 ตัวแปรนั้นสามารถวัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ จำนวน 22 ตัวแปร ซึ่งแบ่งเป็นตัวแปรแฝงภายนอก 1 ตัวแปร ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ 2) ปัจจัยด้านครูผู้สอน 3) ปัจจัยด้านหลักสูตร 4) ปัจจัยด้านชุมชน โดยตัวแปรทั้ง 4 ตัวแปรส่งอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อตัวแปร คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในเขตภาคเหนือตอนล่าง ตัวแปรแฝงที่ส่งอิทธิพลทางตรงไปยังคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในเขตภาคเหนือตอนล่าง ประกอบด้วย 1) ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษา 2) ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ 3) ปัจจัยด้านครูผู้สอน 4) ปัจจัยด้านหลักสูตร และ 5) ปัจจัยด้านชุมชน ตัวแปรแฝงที่ส่งอิทธิพลทางอ้อมไปยังคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในเขตภาคเหนือตอนล่าง ประกอบด้วย 1) ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษามีอิทธิพลทางอ้อมไปยังคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในเขตภาคเหนือตอนล่าง จำนวน 8 เส้นทาง ได้แก่ ส่งอิทธิพลทางอ้อมผ่านปัจจัยด้านการบริหารจัดการไปยังคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในเขตภาคเหนือตอนล่าง ส่งอิทธิพลทางอ้อมผ่านปัจจัยด้านครูผู้สอน ไปยังคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในเขตภาคเหนือตอนล่าง ส่งอิทธิพลทางอ้อมผ่านปัจจัยด้านหลักสูตร ไปยังคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในเขตภาคเหนือ

[illegible]

3. ผลการตรวจสอบความสมบูรณ์ของร่างรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในเขตภาคเหนือตอนล่างโดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship)

รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในเขตภาคเหนือตอนล่างประกอบด้วยตัวแปรแฝง จำนวน 6 ตัว จำแนกเป็นตัวแปรแฝงภายนอกจำนวน 1 ตัวแปร ตัวแปรแฝงภายใน จำนวน 5 ตัว ซึ่งแปรแฝงทั้ง 6 ตัวนั้นสามารถวัดได้จากตัวแปรสังเกตได้จำนวน 22 ตัว จำแนกเป็นตัวแปรแฝงภายนอก จำนวน 1 ตัว ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษา และ ตัวแปรแฝงภายในจำนวน 4 ตัว ได้แก่ ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านครูผู้สอน ปัจจัยด้านหลักสูตร และ ปัจจัยด้านชุมชน โดยตัวแปรแฝง ทั้ง 5 ตัว ส่งผลอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อตัวแปรตามคือคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในเขตภาคเหนือตอนล่าง 1) ตัวแปรแฝงที่ส่งอิทธิพลทางตรงไปยังคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในเขตภาคเหนือตอนล่าง ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษา ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านครูผู้สอน ปัจจัยด้านหลักสูตร และ ปัจจัยด้านชุมชน 2) ตัวแปรแฝงที่ส่งอิทธิพลทางอ้อมไปยังคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในเขตภาคเหนือตอนล่าง ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษามีอิทธิพลทางอ้อมไปยังคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในเขตภาคเหนือตอนล่าง จำนวน 8 เส้นทาง ได้แก่ ส่งอิทธิพลทางอ้อมผ่านปัจจัยด้านการบริหารจัดการไปยังคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในเขตภาคเหนือตอนล่าง ส่งอิทธิพลทางอ้อมผ่านปัจจัยด้านครูผู้สอน ไปยังคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในเขตภาคเหนือตอนล่าง ส่งอิทธิพลทางอ้อมผ่านปัจจัยด้านหลักสูตร ไปยังคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในเขตภาคเหนือตอนล่าง ส่งอิทธิพลทางอ้อมผ่านปัจจัยด้านการบริหารจัดการและปัจจัยด้านครูผู้สอน ไปยังคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในเขตภาคเหนือตอนล่าง ส่งอิทธิพลทางอ้อมผ่านปัจจัย

ด้านการบริหารจัดการและปัจจัยด้านหลักสูตร ไปยังคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในเขตภาคเหนือตอนล่าง ส่งอิทธิพลทางอ้อมผ่านปัจจัยด้านหลักสูตร และปัจจัยด้านครูผู้สอน ไปยังคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในเขตภาคเหนือตอนล่าง ส่งอิทธิพลทางอ้อมผ่านปัจจัยด้านครูผู้สอน ไปยังคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในเขตภาคเหนือตอนล่าง ส่งอิทธิพลทางอ้อมผ่านปัจจัยด้านชุมชนไปยังคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในเขตภาคเหนือตอนล่าง 2) ปัจจัยด้านการบริหารจัดการมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านไปยังคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในเขตภาคเหนือตอนล่าง จำนวน 2 เส้นทาง ได้แก่ ส่งอิทธิพลทางอ้อมผ่านปัจจัยด้านครูผู้สอน ไปยังคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในเขตภาคเหนือตอนล่าง ส่งอิทธิพลทางอ้อมผ่านปัจจัยด้านหลักสูตร ไปยังคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในเขตภาคเหนือตอนล่าง 3 ปัจจัยด้านครูผู้สอนส่งอิทธิพลทางอ้อมผ่านไปยังคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในเขตภาคเหนือตอนล่าง จำนวน 1 เส้นทางได้แก่ ส่งอิทธิพลทางอ้อมผ่านปัจจัยด้านหลักสูตรไปยังคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในเขตภาคเหนือตอนล่าง 4 ปัจจัยด้านชุมชนส่งอิทธิพลทางอ้อมผ่านไปยังคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในเขตภาคเหนือตอนล่างจำนวน 1 เส้นทาง ได้แก่ ส่งอิทธิพลทางอ้อมผ่านปัจจัยด้านการบริหารจัดการไปยังคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในเขตภาคเหนือตอนล่าง

4. ผลการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคเหนือตอนล่างกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผลการวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคเหนือตอนล่าง มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ในรอบแรก พบว่า ผลการตรวจสอบรูปแบบกับข้อมูลเชิงประจักษ์รอบที่หนึ่งไม่สอดคล้อง โดยมีค่า Chi-square = 1119.06, P-value = 0.00000, df = 196, RMSEA = 0.121, AGFI = 0.69 หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ปรับโมเดลด้วยการกำหนดเมทริกซ์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมระหว่างความคลาดเคลื่อนต่างๆ รวมทั้งเมทริกซ์พารามิเตอร์ รวม 58 เส้น จนทำให้โมเดลสุดท้ายมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยมีค่า Chi-square = 559.21, P-value = 0.00000, df = 181, RMSEA = 0.080, AGFI = 0.81 โดยปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในเขตภาคเหนือตอนล่างสามารถอธิบายความแปรปรวนในคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในเขตภาคเหนือตอนล่าง ได้ร้อยละ 90 แสดงว่ารูปแบบเชิงสมมติฐานที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง โดยปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในเขตภาคเหนือตอนล่าง ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงสูงที่สุดต่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในเขตภาคเหนือตอนล่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ หลักสูตร มีขนาดอิทธิพลสูงที่สุดเท่ากับ 0.38 รองลงมา คือปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านครูผู้สอน มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.34, 0.30 ตามลำดับ ส่วนปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนมีอิทธิพลทางตรงอย่างไม่มีนัยสำคัญ ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางอ้อมสูงที่สุดต่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในเขตภาคเหนือตอนล่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษา มีขนาดอิทธิพลสูงที่สุดเท่ากับ 0.93 รองลงมา คือ ปัจจัยด้านครูผู้สอน และปัจจัยด้าน ชุมชน มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.26, 0.06 ตามลำดับ ส่วนปัจจัยด้านการบริหารจัดการไม่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในเขตภาคเหนือตอนล่าง ปัจจัยที่มีอิทธิพลรวมสูงที่สุดต่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในเขตภาคเหนือตอนล่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษา มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.82 รองลงมา คือ ปัจจัยด้านครูผู้สอน ปัจจัยด้านหลักสูตร ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.56 0.38 และ

0.20 ตามลำดับ ส่วนชุมชนไม่มีอิทธิพลรวมต่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในเขตภาคเหนือตอนล่าง

อภิปรายผลการวิจัย

1. ปัจจัยด้านหลักสูตร มีอิทธิพลทางตรงต่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในเขตภาคเหนือตอนล่าง มีค่าอิทธิพล เท่ากับ 0.38 หลักสูตรนั้นมีความสำคัญต่อการศึกษาทั้งนี้หลักสูตรต้องสอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาของหลักสูตรและความต้องการของท้องถิ่นและผู้เรียน มีแนวทางที่เน้นกระบวนการยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ชุมชนที่เข้ามามีส่วนในเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องโดยการร่วมรับรู้หรือร่วมจัดทำในการจัดทำ สมนึก ธาตุทอง (2548, หน้า 5) แสงรุณีย์ มีพร (2552, หน้า 18) เพ็ญจันทร์ เกรียงไกรสุข (2548, หน้า 20-22)

2. ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ส่งอิทธิพลทางตรงต่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในเขตภาคเหนือมีค่าอิทธิพล 0.34 สูงเป็นอันดับสอง หมายความว่า ปัจจัยด้านการบริหารจัดการที่ดีส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในเขตภาคเหนือตอนล่างด้วย กระบวนการที่หลากหลายเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันของผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติ(บรรเจิด อุ่นมณี (2552, หน้า 25) อันได้แก่ มีการวางแผนที่ดี มีการจัดบุคลากรให้เหมาะสมกับงานที่ได้รับมอบหมาย มีการจัดสรรงบประมาณที่เหมาะสมกับงานและบริบทของแต่ละงาน ได้รับการนำโดยผู้บริหารสถานศึกษาทั้งริเริ่มและกระตุ้นการทำงาน และมีการควบคุมกำกับอย่างสม่ำเสมอเพื่อประเมินผลในทุกๆระยะซึ่งในการบริหารจัดการที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคเหนือตอนล่าง

3. ปัจจัยด้านครูผู้สอน ส่งอิทธิพลทางตรงต่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในเขตภาคเหนือตอนล่างมีค่าอิทธิพล 0.30 สูงเป็นอันดับสาม หมายความว่าครูเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการทำหน้าที่จัดสภาพการเรียนรู้การสอน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ในตัวผู้เรียน ดังนั้นครูผู้สอนควรมีคุณสมบัติที่เหมาะสมที่จะเป็นครูทั้งในด้านของเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู เป็นแบบอย่างที่ดี มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญและต้องการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา จึงจะส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคเหนือตอนล่างอย่างมีนัย ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (2547, หน้า 1-8) เสนอคุณลักษณะของครูที่ดีไว้ว่า ครูต้องมีอุดมการณ์และจิตวิญญาณของความ เป็นครู

4. ปัจจัยด้านชุมชน ส่งอิทธิพลทางตรงต่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในเขตภาคเหนือตอนล่าง มีค่าอิทธิพล 0.11 สูงเป็นอันดับสี่ หมายความว่า ปัจจัยด้านชุมชนเป็นปัจจัยที่สำคัญ ปัจจัยหนึ่งเนื่องจากว่าชุมชนนั้นเป็นทั้งแหล่งที่อยู่ของกลุ่มคนเป็น ภูมิปัญญาเป็นแหล่งทรัพยากร และเป็นสถานที่หล่อหลอมบุคคลในชุมชนให้อยู่ร่วมกันอย่างเหมาะสม ส่วนการศึกษาเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความเจริญ ดังนั้นชุมชนจึงมีความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ทั้งด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดนโยบายการจัดการศึกษาและการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งการมีส่วนร่วมของชุมชน ควรมีดังนี้คือ มีส่วนร่วมรับรู้และร่วมปฏิบัติ เป็นผู้ร่วมมือ เป็นผู้ให้การสนับสนุนงาน การบริจาคเงิน อภิสิทธิ์ บุญยา (2553, หน้า 115-116)

5. ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษา ส่งอิทธิพลทางตรงเชิงลบหรือผกผันต่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในเขตภาคเหนือตอนล่าง ต่ำสุด -0.03จากข้อค้นพบของ งานวิจัยนี้ ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ จำนวน 5 ตัว ได้แก่ 1) ภาวะผู้นำ 2) มีวิสัยทัศน์และความคิดสร้างสรรค์ 3) รักและศรัทธาในวิชาชีพ 4) มีความรู้ ความสามารถ ทักษะและความเชี่ยวชาญในการ

บริหาร และ 5) เป็นผู้นำทางวิชาการ การที่ ค่าอิทธิพลผกผัน ผู้วิจัยพิจารณาเห็นว่า มีความเป็นไปได้ที่ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษาที่จะส่งอิทธิพลผกผันต่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในเขตภาคเหนือตอนล่าง เพราะผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นผู้ดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนและหรือกิจกรรมต่างๆโดยตรง แต่เป็นเพียงผู้คอยให้การสนับสนุน นิเทศกำกับติดตาม ผ่านกระบวนการบริหารจัดการ จึงมีความเป็นไปได้ที่จะมีอิทธิพลทางตรงติดลบ แต่ถึงกระนั้น เมื่อพิจารณาอิทธิพลทางอ้อมและอิทธิพลรวมก็จะพบว่าค่าอิทธิพลทางอ้อม เท่ากับ 0.93 อิทธิพลรวม เท่ากับ 0.82 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 สอดคล้องกับ รังสรรค์ ประเสริฐศรี (2549, หน้า 14) ได้กล่าวถึงผู้บริหารไว้ว่าผู้บริหาร (Manager) เป็นบุคคลที่อยู่ในองค์การ และสามารถสั่งการให้บุคคลอื่นปฏิบัติงานได้ โดยเป็นผู้ที่มีความสามารถในการจูงใจให้เกิดการพัฒนาและธำรงรักษาพนักงานที่มีความสามารถเอาไว้ได้ เป็นบุคคลที่วางแผน จัดระเบียบ ชักนำและควบคุมทรัพยากรมนุษย์ วัสดุ การเงิน ข้อมูลสารสนเทศ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากการตรวจสอบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในเขตภาคเหนือตอนล่าง พบว่า ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษา ไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กแต่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในเขตภาคเหนือตอนล่าง ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถใช้ปัจจัยด้านหลักสูตร ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ และปัจจัยด้านครูผู้สอน ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในเขตภาคเหนือตอนล่างมากกว่าที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะลงไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กด้วยตนเอง ดังนั้น หน่วยงานต้นสังกัดควรมีนโยบายในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กโดยเฉพาะในรูปแบบของการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กให้มีความรู้ ขำนาญด้านภาวะผู้นำ ความมีวิสัยทัศน์และความคิดสร้างสรรค์ รักและศรัทธาในวิชาชีพ มีความรู้ความสามารถทักษะและความเชี่ยวชาญในการบริหาร และมีความเป็นผู้นำทางวิชาการ

2. ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า หลักสูตร มีอิทธิพลทางตรงต่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในเขตภาคเหนือตอนล่างสูงที่สุด ดังนั้น สถานศึกษาควรให้ความสำคัญในเรื่องของการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยที่หลักสูตรนั้นควรให้มีความสอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาของหลักสูตรและความต้องการของท้องถิ่นและผู้เรียน มีแนวทางที่เน้นกระบวนการยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้ชุมชนที่เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องโดยการร่วมรับรู้หรือร่วมจัดทำในการจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษาด้วย

3. จากผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ มีอิทธิพลทางตรงรองลงมาดังนั้น ผู้บริหารควรใช้กระบวนการบริหารที่หลากหลาย อันได้แก่ มีการวางแผนที่ดี มีการจัดบุคลากรให้เหมาะสมกับงาน มีการจัดงบประมาณที่เหมาะสม โดยผู้บริหารมีการนำอย่างริเริ่มและกระตุ้นการทำงาน และมีการควบคุมกำกับอย่างสม่ำเสมอ

4. จากผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยด้านครูผู้สอน มีอิทธิพลทางตรงในอันดับที่สาม ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาครูผู้สอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปลูกฝังเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู ปลูกฝังอุดมการณ์ของความเป็นครูอย่างแท้จริง การเป็นแบบอย่างที่ดีของความเป็นครู และการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ครูผู้สอนเป็นครูอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรพิจารณาตัวแปรอื่นๆที่อาจส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก เช่น หน่วยงานต้นสังกัด, งบประมาณ, ระบบการตรวจสอบจากองค์กรอิสระภายนอก เป็นต้น
2. ควรมีการศึกษาวิจัยในลักษณะนี้กับสถานศึกษาขนาดอื่นๆ เช่น สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ขนาดกลาง, สถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดใหญ่ เป็นต้น
3. ควรมีการวิจัยในลักษณะนี้กับสถานศึกษาในสังกัดอื่นๆ เช่น สถานศึกษาในสังกัดเอกชน, สถานศึกษาในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาล เป็นต้น
4. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับ กลยุทธ์/ ยุทธศาสตร์ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก

เอกสารอ้างอิง

- การศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงานคณะกรรมการ. (2552). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- การศึกษาแห่งชาติ, สำนักงานคณะกรรมการ. (2545). **แผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2545-2559**. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- ไกลกังวล, โรงเรียน. (2549). **คู่มือครูสอนทางไกลผ่านดาวเทียมสำหรับโรงเรียนปลายทาง**. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา, สำนักงานคณะกรรมการ. (2547). **คู่มือครู : ครูผู้พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของชาติ**. กรุงเทพฯ : ครูสภาลาดพร้าว.
- บรรเจิด อุณณรัตน์. (2552). **รูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาเพื่อเพิ่มพลังอำนาจการทำงานของครูในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ดุสิตบัณฑิต มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย.
- เพ็ญจันทร์ เกรียงไกรสุข. (2548). **การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาตามแนววิถีพุทธ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านคลองบัว**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เลขาธิการคุรุสภา, สำนักงาน. (2549). **คู่มือการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ : ครูสภาลาดพร้าว.
- รังสรรค์ ประเสริฐศรี. (2549). **การจัดการสมัยใหม่**. กรุงเทพฯ : ธรรมสาร.
- วิชาการ, กรม. (2545). **รายงานการสังเคราะห์ เรื่อง การศึกษาคุณลักษณะและพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน**. กรุงเทพฯ : กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- วิทยาการ เชียงกุล. (2551). **สภาวะการศึกษาไทย ปี 2549-2550 การแก้ปัญหาและการปฏิรูปการศึกษาอย่างเป็นระบบของครุวม**. กรุงเทพฯ : วี ที ซี คอมมิวนิเคชั่น.
- สมนึก ธาตุง. (2548). **เทคนิคการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา**. นครปฐม : เพชรเกษมการพิมพ์.
- สุกัญญา โขวิไลกุล. (2547). **การวิเคราะห์ระบบเพื่อการบริหารสถาบันอุดมศึกษา**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุชาติา กรเพชรปณิ. (2548, มีนาคม). **คุณลักษณะที่สำคัญของครูดีเด่น : คุณธรรมและความรู้**. *วารสารวิจัยและวัดผลการศึกษา*, 3(1), 201-209.
- แสงรุณีย์ มีพร. (2552). **การวิจัยและพัฒนาคู่มือการจัดการความรู้เพื่อการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- อภิสิทธิ์ บุญญา. (2553). **การมีส่วนร่วมของชุมชนในโรงเรียนดีเด่นขนาดเล็ก : การศึกษาเพื่อสร้างทฤษฎีฐานราก**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- Williams, C. (2007). **Management Fourth Edition**. USA : Thomson Higher Education.
- Goetsch, D.L. & Davis, S.B. (2006). **Quality Management : Introduction to Total Quality Management for Production, Processing and Services**. New Jersey : Pearson Prentice Hall.
- Fulstonschools. (2003). **Excellence model**. [Online]. Available : <http://www.fulstonschools.org/dept/prodev/leadership/mookl.shtrn>. [2011, September 18].
- Evans, J.R. & Lindsay, W.M. (2008). **The Management and Control of Quality, Seventh Edition** . Canada : Thomson south-western.